

Paul Wilson novým laureátem Ceny Jiřího Theinera

Již potřetí byla na knižním veletrhu Svět knihy udělována Cena Jiřího Theinera, která je určena osobnosti, jež se zvláště významně zasloužila o podporu a propagaci české kultury v zahraničí.

Letos se pětičlenná odborná porota ve složení Pavel Theiner (donátor), PhDr. Lenka Jungmannová, Ph.D. (Ústav pro českou literaturu, AV ČR, v.v. i.), doc. PhDr. Martin Putna, Ph.D.

verse, již se stal členem. Za svou účast na undergroundových akcích byl po Chartě 77 z republiky vyhoštěn, a tím vlastně začala jeho práce pro českou kulturu v zahraničí.

(Fakulta humanitních studií UK), Ivan Biel (dokumentarista) a Jiří Gruntorád (ředitel Knihovny Libri prohibiti) shodla jednoznačně na jménu kanadského novináře, literárního kritika a překladatele **Paula Wilsona**.

Paul Wilson se narodil v roce 1941. V letech 1967 až 1977 žil v Československu, odkud pramení jeho vynikající znalost češtiny. Zde se seznámil s mnoha zejména neoficiálními umělci – především s výtvarníky kolem tzv. Křižovnické školy či s hudebníky ze skupiny The Plastic People of the Uni-

V roce 1978 v Londýně spoluzaložil hudební vydavatelství Boží mlýn, které vydávalo i desky českého undergroundu. Po návratu do Kanady k této aktivitě přidal také překládání. Jeho nejoblíbenějšími, jím překládanými autory, se stali Josef Škvorecký, Ivan Klíma, Bohumil Hrabal a Václav Havel. Na otázku, které dílo překládal s největší radostí, Paul Wilson otevřeně přiznal, že to byl *Zamilovaný Dvořák* od Škvoreckého. Podle něj je to kniha, která se vymyká základní Škvoreckého poetice směřující

k jazzové hudbě a studentským letům v Náchodě. A pak jmenoval ještě jednu knihu – *Obsluhoval jsem anglického krále*. Ta je podle něj jazykově natolik komplikovaná, že i když má jen něco přes sto stránek, překládal ji rok. Radost pak zažil ne při jejím překládu, ale bezprostředně poté, co překlad dokončil.

O Paulu Wilsonovi se někdy říká, že byl dvorním překladatelem Václava Havla. Sám Wilson to neslyší moc rád. Dokonce vzpomněl na jednu výtku, které se mu od bývalého prezidenta dostalo. Havel měl totiž dojem, že díky Wilsonovým překladům zní jeho texty elegantněji v angličtině než v češtině. Jak ovšem dodal moderátor pořadu spojeného s udílením Ceny, Paul Vaughan, všichni víme, že to nebyla ze strany Václava Havla výtka, ale obrovská poklona.

České publikum mohlo poznat dílo Paula Wilsona prostřednictvím jeho výboru esejů a kritických článků, které pod názvem *Bohemian Rhapsodies* vydalo nakladatelství Torst v roce 2011. Titulem tohoto sborníku se Paul Wilson vyznal z velkého obdivu ke skupině Queen.

Laudatio, neboli oslavnou řeč na laureáta ceny pronesl dokumentarista Ivan Biel.

Cena Jiřího Theinera je pojmenována po dlouholetém šéfredaktorovi časopisu Index on Censorship, který vychází ve Velké Británii od roku 1972 a zaměřuje se na problematiku svobody slova. Donátorem ceny je jeho syn, Pavel Theiner. Raš

SETKÁNÍ S MISTRY IRONIE

„Nebezpečně dobří“ – právě tak bylo nazváno páteční setkání se dvěma originálními slovenskými spisovateli **Pavlem Vilikovským** a **Vladimírem Ballou**. Ukázky z jejich nejnovějších děl doplnila svým vystoupením slovenská písničkářka Zuzana Homolová, kterou české publikum může znát z její spolupráce s Vladimírem Mertou nebo Vlastou Redlem.

Slovenské autory uvedl jejich dvorní český překladatel Miroslav Zelinský. Úvodem si posteskl, že české publikum je líné číst ve slovenštině, a tak díla jeho hostů mu musí být servírována v českém překladu. To se ale ukázalo jako přednost. Balla se totiž nerad účastní čtení svých děl. Má zato, že veřejným čtením z nich cosi vyprchá. Když ale slyšel jejich podání v českém jazyce, najednou mu to nevadilo a měl pocit, že slyší čtení z díla nějakého jiného a dobrého spisovatele. A v tomto duchu silné ironie se neslo celé setkání se slovenskými spisovateli. Na četbu děl Pavla Vilikovského nalákal moderátor a překladatel v jedné osobě slovy, že v jeho knize je obsažena jedna z nejoblíbenějších a zároveň nejpoetičtějších intimních scén, kterou kdy ve světové literatuře četl. Jeho novou knihu *Pes na cestě* žánrově zařadil jako novelu – esej. Sám Vilikovský k tomu sebeironicky podotkl, že už od maturity, kdy měl zadanou úvahu a vyšel mu z toho fejton, se tohoto žánru drží, takže spíše jde o další fejton.

Druhý z autorů je zvláštní už tím, že své knihy důsledně podepisuje pouze svým příjmením jako Balla. Přítomným posluchačům vysvětlil, že v tom nebyl žádný speciální záměr. Pouze v době, kdy vstupoval na literární scéně, tedy v 90. letech, k smrti nenáviděl své křestní jméno Vladimír. Časem se ukázalo, že podepisovat knihy jen úderným příjmením Balla není nikterak na škodu, spíše naopak. Funguje to jako slušný marketing. A tak si udělejme čas a sáhněme po knihách těchto slovenských mistrů ironie. Jsou nebezpečně dobří. Raš

Přežít ve společnosti, kde vládne diktatura

„Nejsem žádný hrdina. Jsem člověk, který se dostal do vězení a naučil se tam přežít. Naučil se přežít ve společnosti, kde vládne diktatura. Naučil jsem se přežít tak, že budu chodit po hospodách a za peníze hrát. Byl jsem jeden z těch lidí tam, byl jsem stejně zvíře jako oni. Stejně jako oni jsem v podstatě nic neměl a neměl jsem co ztratit.“ Přiznal v sobotu odpoledne na besedě na veletrhu Svět knihy čínský disident, spisovatel a hudebník **LIAO I-WU**.

Autor, momentálně žijící v berlínském exilu, přijel do Prahy představit české vydání své knihy *Hovory se spodinou*. Otevřeného díla, které formou rozhovorů představuje osoby ze samého okraje čínské společnosti, díla, kte-

ré poskytuje docela jiný pohled na čínskou realitu než oficiální média. „Příběhy, o kterých já píši se běžně odehrávají ve tmě,“ popisuje Liao I-wu, „Nemáme možnost je běžně vidět a zaslechnout. Já jsem vlastně neudělal nic tak úžasného, jenom jsem zapsal to, co jsem viděl.“ Velký obdivovatel Václava Havla Liao I-wu ovšem přijel do Prahy i zahrát. V sobotu 18. 5. bude hostem koncertu *Básníci v notách*, který začne na Výstavišti v 17:00. Ale už ve čtvrtek se stal hostem undergroundové legendy Plastic People. „Když jsem viděl ty staré muže s vousy a dlouhými bílými vlasy jak křičí v tom hluku, řekl jsem si, že až budu tak starý, chtěl bych mít taky tu sílu a odvahu křičet.“ IK

Stoleté vzpomínání

Letos v březnu uplynulo sto let od narození slovenského publicisty a spisovatele **Dominika Tatarky**. A protože je Slovensko čestným hostem letošního veletrhu Svět knihy, bylo nasadě, že se na tuto významnou osobnost vzpomíná i na veletržní půdě.

„Dominik Tatarka byl nejen výjimečný tvůrce, ale i člověk s velmi zajímavým životním příběhem,“ říká slovenský literární vědec Peter Zajac a má na mysli například Tatarkovo roztrpčení nad situací v roce 1968, na jeho pronásledování režimem poté co vystoupil z KSČ a jeho život pod neustálým dohledem StB.

Spisovatel Ludvík Vaculík zase připomněl Tatarkovo souznění s Václavem Havlem. „Byl to první Slovák, který podepsal Chartu 77.“ A byl to právě Ludvík Vaculík, kdo stál za plodným

se Eva Štolbová vydala na Slovensko, protože režimem stíhaný Tatarka nemohl vycestovat. Z jejich vzájemných setkání pak postupně vznikly *Navrávačky*, původně hlasové záznamy a následně i kniha. „*Navrávačky* je kniha rozhovorů i sporů, které jsme spolu s Dominikem vedli. Je v nich všechno, jeho názory i pocity, je to jedinečné zachycení jeho skutečné povahy.“

Navrávačky si rychle našly své čtenáře, nejprve jako samizdat a po roce 1989 v tradiční knižní podobě. „Není jednoduché vydávat Tatarkovu tvor-

Poezie na internetu

Na otázku, jak v současnosti ovlivňuje internet českou poezii, se snažila odpovědět beseda, konaná v pátek odpoledne v prostorách sálu Laterna poetica.

Moderátorku Jitku Srbovou, spojenou s literárním webem almanachwagon.cz, doplnila pětice hostů, kteří mají k dané tématice velmi blízký vztah. Za časopis *H_aluze* přišli Tomáš Čada a Josef Straka, portál Totem.cz zastupoval Jan Zbořil. Dalším účastníkem byla Erika Zlámalová, zastupující web literární.cz. Sestavu vyvažovala Žaneta Lichtenbergová, autorka, jež své básně publikuje pomocí literárních fór nux.cz a písmák.cz.

Zastoupené časopisy a weby spolu tvoří široké portfolio českého internetu. Web literární.cz připomíná klasický časopis, jehož náplní je přibližovat mnohdy neznámé zahraniční autory a díla. Naopak Totem.cz spoléhá na velké zapojení autorů do chodu strán-

nek a vytváří tak specifickou subkulturu. *H_aluze* je literárně-kulturní časopis, vycházející v internetové i papírové formě.

Na tom, že internet dává příležitost k prosazení i mladým a začínajícím autorům, se shodli všichni zúčastnění. Začátky jsou sice nesnadné, brzy se však ukáže, kdo má talent a cit. V tomto ohledu je situace mnohem příznivější než před deseti lety, kdy se dveře nakladatelství otvírala talentovaným básníkům jen zřídka. Hlavní je však zvýšená přístupnost čtenářům. „Mladý básník vydá sbírku v nákladu tři sta až čtyři sta kusů,“ říká Jan Zbořil, „kdežto na internetu je počet přístupů v řádu tisíců.“ Publikování na internetu také poslední dobou získává

na oblibě mezi autory. „V roce 2004 či 2005 byla kniha opravdu něco víc, ale dnes už i publikování na významných webech má svou prestiž. To vnímání se změnilo,“ komentuje nový trend Josef Straka.

Občas je pro autory těžké strávit přehnaně negativní komentáře a kritiky, kterých se kvůli internetové anonymitě objevuje velké množství. Odlišná situace panuje na sociálních sítích. Kvůli omezené anonymitě se zde umělci setkávají spíše s podporou, případně skutečně konstruktivní kritikou.

A co přinese budoucnost? Autoři se shodují, že internet nemůže plně nahradit papírové vydání, která dokonce většina zúčastněných stále preferuje. Spojení knih a počítačů však zřejmě čekají světlé zítřky – elektronické čtečky. Onš

setkáním Dominika Tatarky s pedagogkou a spisovatelkou Evou Štolbovou.

„Od Ludvíka Vaculíka jsem dostala Tatarkovu knihu *Písačky pro Lutěciu* a tak se mi to zalíbilo, že jsem ho požádala o Dominikovu adresu, abych mu mohla napsat. Po pěti měsících jsem dostala dopis se slovy: Zbožňuju všechno, čo je pravé, a ty, ak dovoľíš, si pravá a pravá je aj šibenica, na ktorej som odvisol v 68. Tvoj Dominik Tatarka. A tak jsme si začali psát,“ vzpomíná Eva Štolbová. Po několika dopisech

bu, ale rozhodně ji budu vydávat dál,“ dodal nakladatel Vlado Michal.

Povídání doplnilo čtení z Tatarkových textů a závěrem proběhla na plátně zdravotní spolupracovníků a přátel k letošnímu výročí jeho narození. Všichni se shodli na jednom: „Je velká škoda, že se Dominik Tatarka nedočkal listopadu 1989. Nezažil to, po čem toužil, o čem psal a za co bojoval, nezažil svobodu. Jeho dílo se však svobody a svobodných čtenářů našťáště dočkalo.“ JaM

Souboje knih i čtenářů jsou už rozhodnuty

Dvě literární soutěže určené pro školáky vyhláší pravidelně u příležitosti veletrhu společnost Svět knihy v rámci své kampaně na podporu četby „ROSTEME S KNIHOU“.

První z nich, **Souboj čtenářů**, je literární soutěž pro žáky šestých tříd základních škol ve znalosti vybraných knih. Desetičlenné soutěžní kolektivy musí podle pravidel odpovědět na několik desítek někdy i záluďných otázek prověřujících detailní znalosti obsahu i porozumění textu zadaných knih. Děti se mohou radit v rámci svého soutěžního kolektivu, mohou nahlížet do svých čtenářských deníků, ale musí se shodnout na jediné platné odpovědi. Dubnového předkola, které se konalo on-line, se zúčastnilo 43 tříd z celé republiky. Pět nejlepších se utkalo na veletrhu ve finále.

Šlo o soutěžní týmy z Gymnázia Špitálská v Praze 9, Gymnázia Jana Blaho-

slava v Ivančicích, Základní školy v Děčíně, ZŠ Václava Havla v Kralupech nad Vltavou a ZŠ v Červených Pečkách. Po zhruba hodinovém klání byli známi vítězové, kteří si odnesli hodnotné knižní dary, ale také společenské hry. Třetí

místo patří ZŠ Kralupy nad Vltavou, druhé místo putuje do Červených Peček a loňské prvenství obhájil soutěžní kolektiv Gymnázia Špitálská v Praze 9, který dostal zároveň i hlavní cenu – tablet. Raš

O blogerství bez zábran

Literární akademie Josefa Škvoreckého ve spolupráci se Světem knihy připravila zamyšlení nad fenoménem blogů. Počáteční výklad zkušeného blogera (a pedagoga Literární akademie) Petra Koubského rychle přešel v moderovanou diskuzi převážně mladého publika.

A co je to vlastně blog? Internetová forma deníčku, která má ovšem svoji specifičnost. Zatímco ručně psaný deník je zpravidla velmi intimní zónou svého autora, která buď slouží jemu samému anebo je určena jen pro velmi blízký okruh osob provázaných vzájemnou důvěrou, blog je deníček, který si uchovává formu subjektivní výpovědi, ale je psán s vědomím, že bude zveřejněn a čten i neznámými osobami. Je to už trochu hra mezi blogerem a jeho čtenáři.

Blogerství se velmi často váže k určité tématické oblasti. Populární jsou například blogy cestovatelské anebo blogy recenzentů knih, filmů apod.

Velká diskuze se rozpoutala nad otázkou, zda bloger může publikovat anonymně anebo by měl psát pod svojí vlastní identitou. Jako u většiny aktivit na internetu ani tato otázka nena-

šla jednoznačnou odpověď. Důležitá je autorská svoboda a ta může v určitých případech vyžadovat i krytí pod různými pseudonymy.

Zajímavou vlastností je, že bloger se rodí, odmlčují, usínají a zase probouzejí. Ale! Co jednou bylo „vytesáno“ do internetu, už to tam „visí“ navždy. I když bloger svůj příspěvek později edituje či smaže, jeho původní podoba je dohledatelná v mezinárodních datových úložištích velkých firem.

Psaním blogů se dá i vydělávat. Jenže jde ročně zpravidla jen o koronové příjmy. Lépe na blogách vydělávají

mediální domy. Propůjčují blogerům publicitu – tedy své návštěvnické portfolio, a za to si nechávají od blogeru zdarma vytvářet publicistický obsah, který slušně zobchodují přes reklamu.

Základní otázka, zda jsou blogeré spisovatelé anebo ne, nemá opět jednoznačnou odpověď. Ti nejvyšší jimi jistě jsou. Ale to umí posoudit lépe knižní trh. Rozhodně se nakladatelům vyplatí sledovat, co se na blogerské scéně děje.

Nejsilnější blogerskou komunitu v Čechách kolem sebe soustředil iDNES.cz. Jde řádově o deset tisíc internetových publicistů. Stánek iDNES se na veletrhu reprezentuje knihami autorů, kteří se z blogerů stali spisovatelé anebo jako spisovatelé začali blogovat (třeba knihy Ivy Pekárkové, Tomia Okamury či Dany Emingerové a dalších). Někteří autoři budou na stánku k zastížení. Fanoušci blogů i ti návštěvníci veletrhu, kteří se s fenoménem blogů zatím nepotkali, mohou některé blogery – autory knih – poznat osobně i v talkshow Davida Hrbka **Bloger spisovatelem, spisovatel blogem** (so. 18. 5. ve 12.00, vystoupí Iva Pekárková, Renata Francová a Ladislav Větvicka). Raš

CENY TOURMAP UDĚLENY

Už po desáté se letos konal mezinárodní festival map a průvodců TOURMAP. Do letošního ročníku bylo přihlášeno celkem 382 turistických map a 193 průvodců z celého světa. Novinkou je samostatná kolekce elektronických map, kterých bylo přihlášeno 19. A jak soutěž dopadla? Nabízíme přehled vítězů jednotlivých kategorií:

- Mapy s turistickým obsahem I. kategorie:
Beskydy – Mapa na šátku (Mgr. Vlasta Smékalová)
- Turistické průvodce II. kategorie:
Výlety na kole pro rodiny s dětmi (Albatros Media a.s.)
- Napříč kategoriemi 3 místa pro kraje, regiony, turistické centrály
Pěší výlety po Vysočině (Vysočina Turism, Freytag-Berndt, spol.s.r.o.)
- V elektronických mapách společně vyhráli: World Media Partners, s.r.o. s projektem **www.tourmapy.cz**, Krajský úřad Moravskoslezského kraje s titulem **Moravskoslezský kraj – průvodce pro mobilní telefony** a Mapy.cz s.r.o. – Smart Maps za **SmartMaps Navigátor**.

IK

Překladatelská anticena Skřípec za rok 2012

Pobavený šum v sále, krkolomná slovní spojení, netušené významy vět – to jsou zpravidla průvodní znaky vyhlášení překladatelské anticeny Skřípec.

V pátek se tohoto nezáviděníhodného ocenění dočkaly následující překlady:

- **Vera Vogeler: (Ne)milostivé léto L.B.** (překlad Jindřich Brož), vydalo nakladatelství BVD s.r.o.
- **Josef Haslinger: Jáchymov** (překlad Libuše Čížmarová), vydalo nakladatelství JOTA

Nakladatelství Jota se rozhodlo anticenu nepřijmout, byť přiznalo určitá dílčí pochybení. Konstatovalo, že bude-li anticena přesto udělena, učiní patřičné právní kroky.

Obec překladatelů rovněž udělila anticenu Skřípec za nebeletristický překlad **Jean-Jacques Marie: Stalin** (překlad Tereza Cihelková), vydalo Naše vojsko. IK

Slovensko dětem

Jak se daří dětské literatuře u našich východních sousedů, o tom se včera hovořilo v sále příznačně nazvaném Slovensko dětem.

Představitelky slovenské literatury pro děti Ľubica Kepštová a Eva Ciferiská v úvodu debaty zhodnotily situaci před rokem 1989. „K psaní dětských knih se tehdy uchýlili i autoři literatury pro dospělé, kteří nemohli kvůli režimu tvořit. Často to přineslo zajímavé ovoce a někteří z nich se k dětskému čtenáři vraceli i po roce 1989,“ říká Ľubica Kepštová. Připomněla také tradici časopisu Slniečko, který vycházel v předrevoluční době a vychází dodnes. „Díky Slniečku byli objeveni ně-

S Péterem Esterházym o literatuře, Bohumilu Hrabalovi a o Harmonia Caelestis

Maďarský spisovatel Péter Esterházy představí v sobotu v 11:00 ve Velkém sále české vydání své knihy Harmonia Caelestis. Veletržním listům prozradil, co bylo bezprostředním impulsem k napsání této svérázné rodinné ságy?

„První impulzem asi bylo moje jméno. Jmenuji se, jak se jmenuji. Už došla dlouho jsem myslel na to, že bych tento ‚rodinný fakt‘ využil takřkajíc literárně. V důsledku čehož jsem mohl cítit větší blízkost s dějinami, se svou zemí, s Evropou. Respektive s časem obecně. Když jsem se dostal do styku s touto rodinou, konkrétně když jsem se narodil, neměla právě žádnou moc. Neměla nic než svou minulost a tradici. Ale pro spisovatele je to lepší dědictví, než jakým by byly zámky. S těmi jsou, když dovolíte maličký vťahování, jen trable: zatékají střechy a tak...“

Jak byla z vašeho pohledu kniha přijata maďarskými čtenáři, kterých se přece jenom svým způsobem dotýká i jako národní historie?

Z jistého hlediska je spisovatel prostá duše; čím víc má čtenářů, tím lépe se cítí. V tomto smyslu mi kniha přinesla hodně radosti. Vymanila se z úzkého okruhu zájemců o literaturu a dostala se i dál. Kniha dokáže takto působit v případě, když v ní čtenář nějakým způsobem pozná sám sebe, svůj život, svůj osud. Takže kniha nebyla čtena jako nějaký aristokratický román, ale jako kniha našich společných dějin. Myslím.

Jaké je z vašeho pohledu povědomí o maďarské literatuře v Čechách a naopak o české literatuře v Maďarsku?

Na první část otázky nedokážu odpovědět, o tom nemám žádnou

představu. Obliba české literatury má u nás silné kořeny, řekněme od Haška po Hrabala nebo Kunderu. IK

Indiánské videobásně

Pohledy za kanadský obzor a do duší indiánů tam žijících přináší projekt Wapikoni Mobile, který se včera odpoledne představil návštěvníkům veletrhu.

Velmi netradiční projekt odstartovala québecká režisérka, scenáristka a producentka Manon Barbeau v roce 2004.

Jde o mobilní filmový ateliér s nímž tým filmařů objíždí komunity indiánů v Québecu a po dobu jednoho měsíce učí mladé lidi od 15 do 35 let pracovat s kamerou a vyjádřit se skrze obraz. Vznikají tak zajímavé počiny nejen po stránce obrazové, ale samozřejmě i obsahové, protože mladí indiáni zachycují přírodu, lidi a svět kolem sebe, který je pro většinu z nás, žijících v tradiční civilizaci, zajímavý, neotřelý až exotický.

Návštěvníkům veletrhu byly představeny tři filmy, které jejich tvůrci doprovodili básní, vznikly tedy jakési videobásně.

Velvyslanectví Kanady právě k těmto třem básním vyhlásilo překladatel-

skou soutěž a návštěvníkům veletrhu se představili studenti romanistiky a překladatelství, kteří se s překlady poprali nejlépe. „Překládalo se mi to snadno. Nejdříve jsem si pustila video a z něj jsem načerpala atmosféru. Bylo mi to blízké, cítila jsem s autorem souznění. Až poté jsem se pustila do hrubého překladu a následně text doladila. Nebylo vůbec důležité, že autor je kanadský indián, důležitější bylo, co chce svým dílem říct,“ vysvětluje autorka vítězného překladu Tereza Včelíková.

Projekt Wapikoni Mobile rozhodně stojí za pozornost, a pokud jste včerejší promítání videobásní nestihli, zkuste si je najít třeba na internetu, budete překvapeni jejich sdělením a poetikou. A možná sami dostanete chuť vytvořit vlastní videobáseň. JaM

Tištěná nebo elektronická?

Tak tuhle otázku si kladly v minulých týdnech účastníci literární soutěže pořádané Světem knihy ve spolupráci s blogy iDnes a Cooboo. Zadání tentokrát naplnily formou blogu v rozsahu 3000 znaků. Ty neúspěšnější pak v pátek dopoledne představil Lukáš Hejlík společně s Ivou Pekárkovou a tajemným K. Na ukázkách vítězných prací se podílela Věra Holá.

V první kategorii odpovídající prvnímu stupni ZŠ zvítězil **Kemal Bojrič z Teplic**, ve druhé kategorii, která zahrnuje 2. stupeň ZŠ si vítězství odnesla **Eliška Čížová z Ostravy-Dubiny** a ve třetí, středoškolské, zvítězila **Eliška Klimentová z Prahy 6**. Speciální ocenění za nejoblíbenější příspěvek si odnesla **Alžběta Kokaislová z Prahy 3**. IK

Paul Wilson Is the New Winner of the Jiří Theiner Award

For the third time in a row Book World played host to the Jiří Theiner Award ceremony for people who have made significant contribution to the support and promotion of Czech culture abroad.

This year, the five-member jury composed of Pavel Theiner (patron), PhDr. Lenka Jungmannová, Ph.D. (Czech Literature Institute, AV ČR, v.v. i.), doc. PhDr. Martin Putna, Ph.D. (Charles University Humanities Faculty), Ivan Biel (documentary filmmaker) and Jiří Gruntorád (director of the Libri prohibiti library) have unanimously

agreed on the name of the Canadian journalist, literary critic and translator Paul Wilson. Universe, of which band he subsequently became a member. After Charter 77 he was expelled from the country for his part in the underground movement's cultural events and this marked the start of his work for Czech culture abroad.

In 1978 he co-founded the London-based music publishing company

style drawing from jazz music and student years spent in the town of Náchod. He also mentioned another book – *Hrabal's I Served the King of England*. This book is so linguistically complicated, Wilson says, that it took him a year to translate, even though it is only a little over one hundred pages long. The biggest joy he had experienced with the book related not to the translating itself, but to the fact that he had actually finished the translation.

Paul Wilson is sometimes referred to as Václav Havel's translator of choice. Wilson himself dismissed this idea and recalls one specific criticism he was subjected to from the ex-president: Havel felt that in Wilson's translations his texts sound more elegant in English than they do in Czech. Paul Vaughan, the award ceremony moderator, added that rather than reproach, this amounts to a great compliment.

Czech readers know Paul Wilson's work from his selected essays and critique published under the title *Bohemian Rhapsodies* by Torst publishers in 2011.

A speech in praise of the prize's winner was presented by the documentary filmmaker Ivan Biel, who was, for a short time, Paul Wilson's London neighbour, after Wilson was forced to leave Czechoslovakia.

The Jiří Theiner Award is named after a long-standing editor-in-chief of the Index on Censorship magazine, published in Great Britain since 1972 and focusing on freedom of expression. Award's donator is Jiří Theiner's son Pavel. Raš

agreed on the name of the Canadian journalist, literary critic and translator Paul Wilson.

Paul Wilson was born in 1941. In 1976 to 1977 he lived in Czechoslovakia, acquiring a very good knowledge of the Czech language. During his stay he established relationship with various artists, many of them unofficial – most notably with artists from the "Křižovnická school" circles and musicians from The Plastic People of the

called Boží mlýn bringing out, among other, works of the Czech underground. Upon his return to Canada he also started translating. His best-loved authors, which he would also translate, were Josef Škvorecký, Ivan Klíma, Bohumil Hrabal and Václav Havel. When asked which translation he had enjoyed the most, Paul Wilson admitted that it was *Dvořák in Love* by Škvorecký, which he sees as a book that goes beyond Škvorecký's usual

MEET MASTERS OF IRONY

"Dangerously Good" was the title of a pleasant Friday get-together with the original Slovak authors Pavel Vilikovský and Vladimír Balla. A reading from their most recent works was accompanied by songs from the Slovak writer/singer Zuzana Homolová, who has in the past worked with the likes of Vladimír Merta and Vlasta Redl.

The duo of Slovak authors was introduced by their almost exclusive Czech translator Miroslav Zelinský. He started by complaining that Czech readers are too lazy to read in Slovak, which means the works of his guests have to be served to them in Czech translations. This very fact, however, has proved to be an advantage. Balla does not like to be present at public readings of his works, as he thinks something significant is lost in the presentation. Upon hearing his text in the Czech language, however, he not only did not mind but felt like hearing a reading from someone else, who is a good writer. This type of strong irony marked the whole duration of the programme. The moderator and translator promoted Pavel Vilikovský's work by saying that in his book he encountered one of the most open and at the same time most poetic intimate scene he had ever read. He also called his new book *Pes na cestě* (A Dog on the Road) a novel-essay. Vilikovský himself felt it was more like another feuilleton – a genre he had discovered at school by mistake.

One of the many interesting features of the second authors is that he always signs his books by his surname only, Balla. As he explained to the audience, this was in no way intentional and must be attributed to the fact that when he was entering the literary scene in the nineties, he absolutely hated his first name Vladimír. It was only later that he realised that signing books only as Balla can in fact be good – it works as a good marketing base. So why not find some time and read the books of these Slovak masters of irony. They are dangerously good. Raš

SURVIVING IN A DICTATORSHIP

"I am no hero. I'm a man who was put in jail and learned how to survive there. I learned how to survive in a society ruled by dictatorship. I learned to survive by going to bars and playing music for money. I was one of those people there, I was the same animal as they were. Like them I also had close to nothing and nothing to lose." These are the words of the Chinese dissident, writer and musician LIAO YIWU, uttered on Friday afternoon during a Book World debate.

The author, currently living in exile in Berlin, came to Prague to introduce his *Interviews with the Lower Strata of Society*, now published in Czech. This candid book uses the form of an interview to introduce people from the very edges of Chinese society, offering a very different version of reality than that pre-

sented by China's official media. "The stories that I write about usually take place in the dark," Liao Yiwu says. "We would normally neither see nor hear them. I've hardly done anything remarkable – I just wrote down what I saw." Václav Havel's admirer Liao Yiwu has also come to Prague to perform music. On Saturday, May 18th, he will be performing at a Book World accompanying programme entitled Poets in Notes starting at 5pm at the Exhibition Grounds.

On Thursday he was the guest of the Czech underground legend, The Plastic People. "Seeing those old men with beards and long grey hair shouting in all that noise, I thought to myself that when I grow old, I would also like to have the strength and courage to shout like them." IK

Poetry on the Internet

How does the internet influence contemporary Czech poetry - this question was addressed during a Friday afternoon debate in the *laterna poetica* hall.

Moderator Jitka Srbová from the *almanachwagon.cz* literary website was joined by five guests with much to say on the selected topic. The *H_aluze* magazine was represented by Tomáš Čada and Josef Straka, *Totem.cz* sent Jan Zbořil. Erika Zlámalová was nominated for the debate by *literární.cz* and she was joined by Žaneta Lichtenbergová, author who publishes her poems on *nyx.cz* and *písmák.cz*.

Together these magazines and websites provide a fair representation of the wide-ranging portfolio of Czech internet. While *literární.cz* is reminiscent of a traditional magazine and focuses on often little known foreign authors and works, *Totem.cz* relies on the authors themselves to take a large role in the running of the site, thereby

creating a specific subculture. *H_aluze* is a literary and cultural magazine published both on the internet and on paper.

All those present had agreed that the internet offers a chance even to young and emerging authors. The beginnings may be a little awkward, but time very soon shows who possesses the necessary talent. In this respect the situation is much better than ten years ago, when the doors of most publishers would remain closed even to talented poets. The key role, however, is played by greater reading access. "For young poets the print runs are some three to four hundred copies," Jan Zbořil says, "while on the internet the works are accessed by thousands." And publishing on the internet

has recently started gaining popularity among authors. "In 2004 or 2005 a book really did amount to something more, but today even publishing on important websites has its prestige. The perception has changed," Josef Straka comments the new trend.

What can sometimes be difficult for the authors is to come to terms with the excessively negative comments and criticism, which are very frequent due to internet anonymity. The situation is different in the case of social networks – here anonymity is limited, which means authors encounter more support or constructive criticism.

What will the future bring? Authors agree that the internet can never fully replace the paper editions, which are actually preferred by most of those who took part in the debate. The future seems bright for e-readers, which connect books with computers. OnŠ

Remembering After 100 Years

In March this year, one hundred years have passed since the birth of the Slovak journalist and writer Dominik Tatarka. With Slovakia being Book World's guest of honour, this outstanding personality was also remembered at the book fair.

"Dominik Tatarka was not only unique as an author, he was also a man with an interesting life story," Slovak literary researcher Peter Zajac says, referring to, among other, Tatarka's bitter reaction to the 1968 political situation, persecution by the regime after leaving the Czechoslovak Communist Party and ceasing interest on the part the State Secret Police. Writer Ludvík Vaculík mentioned Tatarka's close affinity to Václav Havel: "He was the first Slovak to sign Charter 77." It was none other than Ludvík Vaculík who had introduced Dominik Tatarka to teacher and writer Eva Štolbová, giving rise to a very produc-

Eva Štolbová went to Slovakia, because Tatarka, persecuted by the regime, was not allowed to travel. Their meetings gave rise, over time, to *Navrávačky*, originally voice recordings followed by a book. "Navrávačky is a book of dialogues and conflicts we've had together. Everything is included, his opinions and feelings, it is a unique recording of his authentic nature." *Navrávačky* quickly found its readers, first as a samizdat and after 1989 also in the traditional book form. "Publishing Tatarka's work is by no means easy, but I will certainly continue doing it," publisher Vlado Michal concluded. The programme also in-

tive relationship. "Ludvík Vaculík gave me Tatarka's book *Pisáčky pre Lutáciu* and I liked it so much I had asked him for Dominik's address so that I could write to him. Five months later I got a letter with the following words: I adore everything that is real, and you, if you permit me to say so, are real, and real are the gallows I was swinging on in 68. Truly yours Dominik Tatarka. That was the beginning of our correspondence," Eva Štolbová recalls. After the exchange of several letters

cluded a reading from Tatarka's texts and a pre-recorded greeting from the author's collaborators and friends on the 100th anniversary of his birth. On one topic everyone had agreed: "It is a great pity that Dominik Tatarka died before November 1989. He could not experience what he had longed for, what he wrote about, what he fought for, he did not experience freedom. What has lived to see freedom and free readers, however, is his work." JaM

Readers' Quiz – Competitions between books and readers have their winners

The Book World company organises two literary competitions for school children every year to mark both the book fair and its reading-support campaign „GROWING WITH BOOKS”.

The first one, **Readers' Quiz**, is a literary competition for 6th form elementary school students, testing their knowledge of a given set of books. Ten-member teams are required to answer several dozen questions, sometimes very tricky ones, to prove their detailed knowledge of both the content of the books and their understanding of the text. The team can consult both one another and their notes, but they must agree on a single answer. The on-line preliminary round of the competition took place in April and attracted 43 school classes nationwide. Five best teams were invited to the Book World final.

These five teams were Gymnázium Špitálská – Prague 9, Gymnázium Jana Blahoslava – Ivančice, Děčín Elementary School, ZŠ Václava Havla

from Kralupy nad Vltavou and ZŠ in Červené Pečky. The winners came out of an hour-long contest and received valuable book gifts (what else?) and desk games from Albi. Third place belongs to Kralupy nad Vltavou,

second prize travels to Červené Pečky and Gymnázium Špitálská from Prague 9 defended last year's title and received the main prize, a tablet computer.

RaŠ

With Péter Esterházy about Literature, Bohumil Hrabal and Harmonia Caelestis

At 11 am on Saturday in the Large Theatre, the Hungarian writer Péter Esterházy will be introducing the Czech translation of his book *Harmonia Caelestis*. Fair News have asked the author what was the immediate impulse for writing this idiosyncratic family saga.

„I guess the first impulse was my name. I am called what I'm called. For quite some time I was thinking of putting this 'family fact' to some literary use. It made me feel more closely related to history, my country, Europe, or time in general. When I made contact with this family, at the moment of my birth, it held no power. It had little more than its past and tradition. For a writer, however, this is better heritage than some castles. Castles, if you let me brag a little, only mean trouble: leaking roofs, etc...”

How did Hungarian readers receive the book, given the fact that, in a way, it deals with their own national history?

From a certain perspective writers are a little simple minded; the more readers they have, the better they feel. In this respect the book brought me a lot of joy. It managed to break the constraints of literary circles and reach further out. Books are capable of this impact when readers, in one way or another, recognise their own lives in them, their own destinies. I therefore think that the book was not being read as some kind of an aristocratic novel, but as a book of our shared history.

How much do you think do people in the Czech Republic know about Hungarian literature and people in Hungary about Czech literature?

I cannot answer the first part of

the question, I have no idea. The popularity of Czech literature in Hungary is deeply rooted, let's say from Hašek to Hrabal or Kundera.

IK

TOURMAP AWARDS PRESENTED

Book World played host to 10th annual international festival of maps and guides TOURMAP 2013. A total of 382 tourist maps and 193 guides from all around the world were entered in the competition. A new feature was added this year in the form of an independent set of electronic maps, of which 19 had been registered.

What were the results? Following are the winners of each category:

- 1st Category – Tourist Content Maps
Beskydy – Map on a Scarf (Mgr. Vlasta Smékalová)
- 2nd Category – Tourist Guides:
Bike Trips for Families with Children (Albatros Media a.s.)
- Mixed category, 3 places for regions and tourist central offices **Highland Hiking** (Vysočina Turism, Freytag-Berndt, spol.s.r.o.)
- Joint winners of the electronic map category: World Media Partners, s.r.o. with project entitled **www.tourmapy.cz**, Moravia-Silesia Region Office with **Moravia-Silesia Region Guide for Mobile Phones** and Mapy.cz s.r.o. – Smart Maps for SmartMaps Navigator.

IK

Why Not Blog?

The **Josef Škvorecký Literary Academy** has joined forces with **Book World** to organise a debate on the blog phenomenon. The opening address of an experienced blogger (and teacher at the **Literary Academy**) **Petr Koubský** had quickly turned into a moderated discussion involving mostly young audience members.

So what is a blog? An internet diary with some very specific features. While a hand-written diary is usually a highly intimate zone of the author, serving only him or herself or perhaps a very close circle of friends, a blog retains the subjective narrative, but it is written with the intention of being published and read by both close people and complete strangers. The blogger thus plays a certain game with the readers.

Blogs very often centre on some specific topics – popular examples would include travel blogs, book and film reviews, etc.

A big discussion was started by the question whether bloggers can publish their texts anonymously, or whether they should use their own identity. There was no single answer to this question, which is somehow symptomatic also of other internet activities. The freedom of the author is all-important

and it may sometimes require to be protected by the use of a pseudonym.

One interesting feature is that bloggers seem to appear, fall silent for some time, sleep and then wake up again like an underground river. Whatever has once been "internetised", however, remains there forever. A blogger may later edit or erase his or her article, but its original version still exists in the international data storage capacities of big companies.

You can also make money by writing blogs, but the annual sums are very small indeed. Big media houses have found a better way of how to profit on them. They offer publicity to bloggers, i.e. he portfolio of their readers, and in return they ask the bloggers to produce written contributions, which bring nice income in terms of advertising.

The essential question of whether bloggers are writers or not also has no clear answer. The best ones among them certainly are and the book market can be a good judge of that. Publishers are definitely advised to watch the blogging scene carefully.

The biggest Czech blogging community is centred around iDNES.cz and amounts to some ten thousand internet writers. The iDNES stand at Book World presents books by authors who are bloggers turned writers, as well as by writers who started blogging (e.g. books by Iva Pekárková, Tomio Okamura, Dana Emingerová and others). Blog fans, but also readers who are new to the phenomenon, can meet some of the bloggers/writers in person at David Hrbek's talkshow **Blogger Turned Writer, Writer Turned Blogger** (Sat, 18 May, 12.00 am, with guests Iva Pekárková, Renata Francová and Ladislav Větvicka). RaŠ

Slovakia for Children

The "Slovakia for Children Theatre" witnessed a discussion on Slovak children's literature yesterday.

At the start of the debate two representatives of Slovak children's literature, Ľubica Kepštová and Eva Ciferská, summarised the situation prior to 1989. „Back then children's books were written even by authors of literature for adults, who were prevented from working by the regime. This often brought very interesting results and some of these authors would address children readers even after 1989," Ľubica Kepštová said. She also spoke about the long-standing tradition of the *Slniečko* children's magazine, which was published before the revolution and is still being published today. „*Slniečko* helped discover some new talented writers and illustrators. It was and still is something like a workshop for young artists. Many short stories published by this magazine eventually grew into entire books.”

Eva Ciferská then introduced a children and youth magazine called *Bibiána*. „The number of books being

published is huge and we are trying to help guide parents and teachers through it, so they can more readily find what is best." Czech-Slovak co-operation was also discussed, a topic prompted by Slovakia's role as the Book World guest of honour.

„It still works. Some Czech authors are first discovered in Slovakia and only later in the Czech Republic and vice versa. We also have Czech-Slovak teams, in which the writer is for example Czech and he or she chooses a Slovak illustrator. I think Czech and Slovak children's literatures overlap and enrich one another," Ľubica Kepštová adds. Once again the point was made that while Czech children are finding it hard to understand our neighbours' language, young Slovak readers are very much used to Czech books. „Czech fairy tales, for example, are very popular among our children. They are funny, lively and have more imps, water goblins and other natural creatures than Slovak tales, which tend to be more serious and dramatic." Fairy tales, the archetypal children's genre, provided a conclusion for the debate.

JaM

Indian Videopoetry

Wapikoni Mobile is the name of a project offering a look behind the Canadian horizon and into the souls of its Indians. **Book World** visitors could see the project's presentation yesterday afternoon.

This highly original project was started by the Quebec-based director, screenwriter and producer Manon Barbeau in 2004.

Her mobile film studio and a team of filmmakers visits the Indian communities of Québec and for the period of one month teaches young people between 15 and 35 years of age to work with a film camera and express themselves through pictures. The resulting works are interesting not only in terms of style, but also content, since the young Indians capture nature, people and the world that surrounds them, which for most people living in the more traditional civilisation proves interesting, original, almost exotic.

Book World visitors could watch three films, which their makers accompanied with a poem, giving rise to something like video poems. The embassy of Canada organised a translation

competition for these three poems and book fair visitors could meet students of Romance studies and translation who were the most successful at this task. „Translating it was easy. I first watched the video, which gave me a sense of the atmosphere. I felt a close connection with the author. It was only later that I made a rough translation and subsequently refined it. The fact that the author was a Canadian Indian was not nearly as important as what he was trying to say with his work," Tereza Včelíková, author of the winning translation, explains.

The Wapikoni Mobile project is certainly worth your attention, and if you have missed yesterday's screening, you can still find the poems on the internet – you will be surprised by their poetic qualities and message. You might even feel the desire to create a video poem yourself.

JaM